

JAK SPRÁVNĚ NAPSAT VĚDECKÝ ČLÁNEK V ANGLIČTINĚ?

„KISS“ METODA (KEEP IT SHORT AND SIMPLE) NAPOMÁHÁ SROZUMITELNOSTI TEXTU

O psaní vědeckých článků v angličtině se toho již napsalo hodně a vzhledem k náročnosti tématu patrně ještě i napíše... Pokusím se nastínit, jak vypadaly hodiny psaní pro mírně a středně pokročilé, které jsem měla možnost navštěvovat během svého měsíčního pobytu v USA.

Angličtí a američtí studenti, stejně jako cizinci, mohou navštěvovat hodiny zvané „Creative Writing“ (tvůrčí psaní) nebo „Academic Writing Course“, kde se seznámí s hlavními zásadami psaní vědeckých článků. Dozví se, že existuje **Klasický model** (Classical model), určený akademickému stylu, kde převládá vědecká argumentace, dále **Toulminův a Rogersův model** pro jiné styly psaní např. obchodní. Seznámí se s tím, že základem psaní je odstavec, jehož první věta se nazývá „Topic sentence“ a v podstatě naznačuje, o čem celý odstavec bude, což se uplatní zase při metodách rychlého čtení tzv. „Skimming and scanning“. Další věty v odstavci jsou tzv. „Supporting evidence“ nebo „Statement“, což jsou podpůrné argumenty k prvotnímu konstatování a závěrečná věta odstavce, která ho celý shrne a v ideálním případě naznačí, o čem bude další odstavec.

Články českých autorů působí často nepřehledně

Studenti se dozví, že pro psaní vědeckých článků platí především tyto zásady: text musí být náležitě členěn, je žádoucí používat tzv. „Sequence markers“ (firstly, secondly atd.),

dále je nutné dbát, aby ve vědeckém článku byl zřetelný úvod, stať a závěr (Introduction, Body, Conclusion) ve smyslu parafráze: „First tell them what you are going to tell them, then tell them, finally tell them what you have told them.“ Toto se zdá být celkem jasné, ovšem v praxi se to často opomíjí. Z četných diskusí s rodilými mluvčími, kteří dělají jazykovou kontrolu (proofreading) pro vědecké časopisy jsem nabyla dojmu, že se jim zdá, že naše články jsou mnohdy nepřehledné, věty komplikované a dlouhé, v krajním případě celý jeden odstavec o šesti i více řádcích je jedna věta, která se těžko překládá, protože se v ní ztrácí kontextový odkaz (contextual reference). Studenti získávají dojem, že složité myšlenky nelze vyjadřovat jednoduše.

Českým autorům se naopak může zdát, že se angličtí autoři příliš opakují, toto opakování však může být záměrné, neboť si čtenář pak více pamatuje.

Odlisný způsob psaní patrně souvisí s jiným školským systémem a kulturou celkově. Studenti, zvláště cizinci, se dozví, že mají psát krátké, stručné věty, opět lze parafrázovat jako „**KISS**“ metoda (Keep it short and simple). Podle některých odborných

pramenů se musí zakladní vztah mezi větnými členy (podmět, přísudek, předmět) vyjádřit v rámci prvních sedmi slov, jinak se věta stává těžko srozumitelnou.

Kritéria psaní esejí

V kurzech psaní, jako ostatně ve veškeré výuce v angloamerickém školství, probíhá vše formou „Hands on experience“, tedy prakticky. Napsaná esej se hodnotí dvojím způsobem: samotnými studenty a učitelem. Hodnocení studentů „Peer review“, znamená, že si soused článek doma přečte a na hodině ho komentuje podle předem daných bodů. Všichni studenti měli texty ostatních, takže proběhla detailní diskuse, při níž se probraly i „discourse skills“, řečové dovednosti, jak argumentovat ústně, což ovšem bývá často náplní jiných kurzů.

Studenti dostali za domácí úkol napsat každá dvojice jiný typ písemného projevu (vyprávění, biografii, obchodní zprávu, popis experimentu) a k tomu obdrželi formulář „Peer Feedback Form for Summary“, který obsahoval kritéria k psaní esejí a obsahoval následující otázky:

1. Hlavním tématem a body článku jsou...

2. Jeden bod, který není zahrnut v přehledu a o němž se domnívám, že je podstatný a naopak...
3. Tato část souhrnu je napsaná velmi jasně a udělala na mě dobrý dojem a opačně...
4. Je začátek odstavce odsazený?
5. Vztahují se všechny věty odstavce k jedné myšlence? apod.

Jasnost, stručnost, elegance...

Dále měli studenti vyvodit, že pro psaní biografie se nejvíce užívá minulý čas a časové spojky (Chronological order). Obchodní prezentace zase vyžaduje z gramatiky přítomný čas průběhový pro popis trendů a jednoduchý minulý čas a různá příslovce. Pro vědecký příspěvek je zapotřebí znát slovesa, spojky a příslovce vyjadřující vztah příčina–následek (Cause-Effect; např. X leads to Y, X... consequently Y..., X due to Y, thus, because, dále trpný rod, pro definice modální slovesa). Rovněž se probírala argumentace pomocí indukce, dedukce, zobecnění – (Generalizations... specifics nebo naopak specifics...generalizations). Velký důraz se kladl na obhájení vlastního názoru, takže studenti procvičovali slovesa např.: to substantiate, to assert, in my opinion apod. (abych opodstatnil své tvrzení, dle mého názoru).

Druhou část hodnocení eseje provádí učitel, který vlastně uplatňuje zásady redaktorů vědeckých časopisů (editors, obsahovou stránku hodnotí referee), kteří opravují především styl např. tzv.: Clarity, concision, cohesion, coherence, elegance (jasnost, stručnost, spjitost, souvislost, elegance), dále redundancy (nadbytečnost), např.: Češi často píšou v angličtině pod vlivem češtiny: „in the year 1970“, ovšem v angličtině je téměř vždy jen „in 1970“, neboť co jiného by to mohlo být? Dále sem patří slova nemající žádný význam, např. particular, actually, practically, kind of, (obzvláště, svého druhu) nebo naopak slova mající stejný význam „full

and complete“, i když toto zdvojení je typické pro právní angličtinu např. „rules and regulations“.

... ale ne přílišná jednoduchost

Při dodržování zásad určité stručnosti stylu je ovšem zapotřebí dbát, abychom nesklouzli do přílišné jednoduchosti, „simplemindedness“ tj. pouhých holých vět. Proto, pokud to úroveň studentů vyžadovala, studenti jednotlivé věty spojovali do souvětí. Užívá se název „using complex sentences to synthesise ideas“ např.: *Why does the agency sell houses at auction? It sells houses at auction ... (so that)...* Další stylistickou záležitostí, které se věnovala velká pozornost byly tzv. „nominalizations“ (shluky substantiv):

**The intention of the government is... lépe vyjádřeno. The government intends. *There is no need for our further study of this problem. We need not study this problem further. *Their increase in revenues was the result of their expansion in outlets. They increased revenues because they expanded outlets. *Our lack of data prevented evaluation of state action in targeting funds to areas in need of assistance. Because we lacked data, we could not evaluate whether the state had targeted funds to areas that needed assistance.*

(Příklady převzaty z knihy „Style, Ten Lessons in Clarity and Grace“ Joseph M. Williams, Longman 2000, str. 48, 54).

Dále sem patří zkracování časových vět gerundiem, infinitivní konstrukce, které jsou pro angličtinu typické, protože umožňují tzv. „condensing“ (zkrácení, zhuštění vět), takže se vyhneme vedlejším větám a docílíme toho, čemu se v češtině říká těsné spojení.

Před vlastním psaním ještě ovšem studenti obdrželi kopie (handouts) s přehledy veškerých spojek, např. slučovacích, stupňovacích, odporovacích, spojek vyjadřujících vztah příčina–následek, jakož i sloves a adverbii toto vyjadřujících a slovesa k argumentování obecně (substantiate). Na další hodině dostali seznamy tzv. „Signalling language a transition phrases“ (úvodní a přechodové věty).

Pokud jde o písemné domácí úkoly obecně (written assignments), studenti dostávali domů i testy na vypracování tzv. „home tests“ nebo na hodinách „open books tests“.

Takové hodiny byly velmi efektivní pro studenty, ale velmi náročné na práci učitele, nejenom vlastní opravování, ale i analýza chyb, případné gramatické doplnění. Ještě je nutno podotknout, že skupinky byly o asi deseti studentech a jednalo se o soukromý institut.

Použitá literatura:

Style, Ten Lessons in Clarity and Grace, Joseph M. Williams, Longman 2000, str. 48, 54

Technical Writing and Professional Communication For Nonnative Speakers of English, Thomas N. Huckin and Leslie Olsen, McGraw-Hill, Inc. 1991 .

Mgr. Eva Poncová
Katedra jazyků FEL ČVUT